

Çevre Sağlığı Bakımından İlköğretim Okullarının Durumu Ve Velilerin Bu Konudaki Öğrenme Gereksinimleri (Manavgat İlçesi Örneği)*

Mukaddes ÖRS^{†a}

^a Amasya Üniversitesi, Sağlık Yüksekokulu, Amasya/Türkiye

Makale Bilgisi

DOI: 10.14527/pegegog.2014.023

Makale Geçmişi:

Geliş 01 Kasım 2013
Düzeltilme 01 Nisan 2014
Kabul 27 Ağustos 2014

Anahtar Kelimeler:

Sağlıklı Okul Çevresi,
Veli katılımı,
Yetişkin eğitimi.

Öz

Bu araştırma, Antalya İli Manavgat İlçesinde çevre sağlığı bakımından kamu ilköğretim okullarının durumunu ve velilerin bu konudaki öğrenme gereksinimlerini saptamayı amaçlamaktadır. Tarama modelinde olan bu araştırmanın evreni Manavgat ilçesinde bulunan kamu ilköğretim okullarında öğrencisi bulunan velilerden oluşmaktadır. Veriler 10 ilköğretim okulunda öğrencisi bulunan velilerden tabakalı örnekleme yoluyla seçilen 384 veli örnekleminde toplanmıştır. Verilerin çözümlenmesinde frekans, yüzde ve ki kare tekniklerinden yararlanılmıştır. Araştırma bulgularına göre, fiziksel çevre sağlığı açısından okulların hemen tamamının okul çevre sağlığı kriterlerine uygun olmadığı saptanmış; velilerin fiziksel okul çevresinin hangi özellikleri taşıması gerektiği konusunda öğrenme gereksinimleri olduğu anlaşılmıştır.

The Condition of Primary Schools in terms of Environmental Health Care and Learning Needs of Parents (Province Case of Manavgat)

Article Info

DOI: 10.14527/pegegog.2014.023

Article history:

Received 01 November 2013
Revised 01 April 2014
Accepted 27 August 2014

Keywords:

Healthy school environment,
Parental involvement,
Adult education.

Abstract

This research aims at the condition of community primary education schools in terms of the environmental health care in the city of Antalya, Manavgat county and assignation of parents' learning needs on this matter. The universe of this research that is in survey model comprises public elementary schools in Manavgat. Data was collected from parent sample selected through stratified sampling. In data analysis, frequency, percentage and chi square techniques were used. According to research findings, it is detected that almost every school is not suited for school environment health criteria from the point of physical environment health and it is understood that parents need to learn about the features of physical environment of schools.

* Bu makale Eskişehir Osman Gazi Üniversitesi Eğitim Fakültesi tarafından 5-7 Eylül 2013 tarihleri arasında düzenlenen 22.Ulusal Eğitim Bilimleri Kurultayı'nda (Uluslararası katılımlı) sözel bildiri olarak sunulmuştur.

[†] Yazar: mukaddesors@hotmail.com

Giriş

Okullar, ülkemiz nüfusunun önemli bir oranını oluşturan yaklaşık 20 milyon okul çağı (okul öncesi, ilköğretim ve orta öğretim) çocuğunun bulunduğu kurumlardır (Milli Eğitim Bakanlığı, 2011). Bir toplumda, sosyal ve ekonomik çevrenin eğitsel gereksinimlerini karşılayan okul, eğitim sisteminin en önemli öğelerinden biridir. Eğitim sistemi içinde okulların temel işlevi, öğrencilere yasalar ya da müfredat programları ile istenilen davranışları kazandırmak ve bu davranışların kazandırılması için çevreyi gerekli biçimde düzenlemektir (Taymaz, 2003). 222 sayılı İlköğretim ve Eğitim Kanunu'nun 1. maddesi ilköğretimi, öğrencilerin bedeni, zihni ve ahlaki gelişmelerine ve yetişmelerine hizmet eden bir kurum olarak tanımlamaktadır.

Eğitim istatistiklerine bakıldığında, okulların ve velilerin bu görevlerden biri olan zihni gelişme ve yetişme bir başka deyişle akademik başarı üzerine odaklanmış oldukları gözükmektedir. Türkiye'de 2011 yılında dersane sayısı genel lise sayısını geçerek 3,357 genel liseye karşılık, 4,193 olmuştur. Dersane sayısı 2001 yılında 1864 iken, 2011 yılında 2,24 kat artarak 4,193'e ulaşmıştır (Milli Eğitim Bakanlığı, 2011). İlköğretim okullarında velilerin çocukları için yaptıkları özel harcama miktarının (4,478,18 TL) % 68,13'nün (3,051,05 TL) özel ders, kurs, dersane nedeniyle yapılan ödemeler olduğu görülmektedir (Kahveci, 2009). Öğrenci başına yapılan toplam özel harcama miktarının yarısından fazlasının kurs, dersane, özel ders ve etüt merkezleri için yapıldığı göz önüne alındığında OKS/SBS'ye hazırlık kapsamında ailelerin yaptığı harcama Hem öğrencinin akademik başarısında hem de okulun diğer görevlerinden olan ahlaki ve bedeni gelişiminde etkisi olduğu gözlenen faktörlerden birisi sosyal sağlıktır. Bu makalede sosyal sağlığı oluşturan temel bileşenlerden olan fiziksel okul çevresi çalışılmıştır (Adler, 1994; Low, Low, Baumler ve Huynh, 2005; U.S. Department of Health and Human Services, 2000; U.S. Department of Health and Human Services, 2009; WHO, 2009).

Sağlıklı öğrenciler yetiştirmek için sağlıklı okul çevresi, bir başka deyişle okulun fiziksel çevresinin uygunluğu şarttır. Okul çevresi gerek çalışanların, gerekse öğrencilerin sağlığını, güvenliğini davranış ve alışkanlıklarını, çalışma ve öğrenme verimliliğini etkileyen bir ortamdır. Öğrenciler ve personel yaşamlarının önemli bir kısmını okulda geçirdiklerinden fiziksel çevre güvenli olmalı, sağlığı tehdit eden etkenlerden arınmış ve olumlu sağlık davranışını geliştiren şartları taşımalıdır (Sur ve Uz, 1994). Amerikan Okul Sağlığı Derneği sağlıklı okul çevresi için; sigarasız, uyuşturucusuz ve şiddetten uzak bir çevre oluşturulmasını; okul binasının engelli bireylerin kullanabileceği şekilde düzenlenmesini; ısıtma, havalandırma, aydınlatma ve ses izolasyonun standartlara uygun olmasını; su, hava ve diğer çevresel etmenlerin kontrolünü önermektedir (Ku Band ve Steel, 1995).

Sağlıklı bir fiziksel çevre, yaralanma ve hastalıkların önünü kesmeye yardım eden ve sağlığı iyileştirici eylemlere yardım eden temiz ve güvenli bir ortamdır. Okula gidiş gelişi kapsayan her yer bu çevreye dahildir ve güvenliği sağlamak, yaralanmaları önlemek, zehirli maddelerden etkilenmeyi en aza indirmek ve aşırı kalabalığın önüne geçmek, temizlik, ışıklandırma, temiz içme suyu, lavabo kullanımı, geniş oyun sahası ve oyun sahasının iyi korunuyor olması (ağaçlık, kalabalık bölgeler), geri dönüşüm atıklarının kullanımı, gürültü, temiz hava ve diğer çevresel standartlara kadar birçok konuyu içine almaktadır (Spurrell, 2006).

Okullarda fiziksel çevreden kaynaklanan sorunlar çocukların öğrenme kapasitelerini ve okul sağlığını önemli derecede etkiler (Juszczak, 1999). Okula güvenli, pozitif fiziksel bir çevre ile devam eden öğrencilerin, kasıtsız yaralama, şiddet, tütün, alkol ve uyuşturucu kullanımını veya okul başarısızlığını tecrübe etme olasılıkları daha azdır (Jones, Axelrad ve Wendy, 2007). Rapor miktarının büyüklüğü ortaya çıkmaktadır. Bu rakamların toplumun üst gelir gruplarına çıktıkça en az yüzde 50 oranında arttığı belirtilmektedir. ve çalışmalar öğrencilerin sağlıklı olduklarında daha iyi öğrendiklerini gösteren çeşitli deliller sunmaktadır (Leger, 1999). Dolayısıyla okulun nereye yapılacağı, nasıl dizayn edileceği, nasıl yürütüleceği, fiziksel okul çevresiyle ilgili yönetmelik ve programların uygulaması hakkındaki kararlar çocukların potansiyel öğrenme ve sağlıklarıyla ilgilidir (Jones, Axelrad ve Wendy, 2007).

Türkiye’de yapılan birkaç araştırma sonucunda okulların fiziksel çevre koşullarının yetersiz olduğu belirlenmiştir. Bu araştırmaların sonuçlarına göre, (Aydoğdu, 2007; Babayiğit, Bakır, Tekbaş, Oğur, Kılıç ve Hasde, 2010; Karabayır, 2004; Polat, 1998; Topçu, 1978) Türkiye’de ilköğretim okullarının büyük çoğunluğunun hem geçmişte hem de günümüzde fiziksel çevre sağlığı açısından yetersiz olduğu, bu yetersizliğin aradan geçen zamana karşın varlığını sürdürdüğü söylenebilir. Okullarda fiziksel çevreden kaynaklanan sorunların çocukların öğrenme kapasitelerini ve okul sağlığını önemli derecede etkilediği uzun yıllar önce dile getirilmiş olan bir saptamadır (Juszczak, 1999).

Öğrencilerin bedeni, zihni ve ahlaki gelişiminde okullarda fiziksel çevre sağlık hizmetlerinin önemine karşılık, araştırmaların sonuçları Türkiye’de okullarda verilen fiziksel çevre sağlık hizmetlerinin yeterli olmadığını ortaya koymaktadır. Akademik başarı için onca harcama yapan, sıkıntıya katlanan ana babaların; akademik başarı da içinde olmak üzere çocuğun bedeni, ahlaki, sosyal gelişimi üzerinde etkisi olan fiziksel çevre sağlığı konusunda yeterince dikkat göstermedikleri anlaşılmaktadır. Bu durum da öğrenci velilerinin, öğrencilerin bedeni, zihni ve ahlaki gelişiminde fiziksel çevre sağlık hizmetlerinin önemini bilmediklerini düşündürmektedir. Aslan (1994) ve Eroymak (1997) tarafından Türkiye’de, aile ve çevrenin eğitime katılımı konusunda yapılan araştırmalar, Türkiye’nin bu konuda gelişmiş ülkeler düzeyinde olmadığını göstermektedir.

Ailelerin, çocuklarının eğitiminde daha fazla söz sahibi olması ve sorumluluk üstlenmesi, eğitim konusunda yeterli ve sağlıklı bilgilenmeleri ile mümkündür. Eğer okullarda çevre sağlığı hizmetlerinin öğrenci başarısı ve öğrenci sağlığı üzerine etkisinin önemi, değeri ve işlevleri bilinseydi herhalde ihmal edilmezdi. Okullarda çevre sağlığı hizmetlerinin ihmal ediliyor olması öğrenci velilerinin bunun farkında olmadığını düşündürmektedir.

Yetişkin eğitiminin hareket noktası ihtiyaçlardır. Yetişkinlerin ihtiyaçlarının farkına varma ve yetişkinlerin ihtiyaçlarının farkında olup olmadıklarını bilme yetişkin eğitimi açısından önemlidir (Ayers, 2011). Bu nedenle de yetişkinlerin eğitiminin ilk basamağında eğitim ihtiyaçlarının saptanması gerekmektedir.

Bu bilgiler ışığında Antalya İli Manavgat İlçesinde Fiziksel sağlık bakımından kamu ilköğretim okullarının durumunun ve velilerin bu konudaki öğrenme gereksinmelerinin ne olduğunun incelenmesi bu araştırmanın problemi oluşturmaktadır.

Yöntem

Araştırma Modeli

Antalya İli Manavgat ilçesindeki Milli Eğitim Bakanlığı’na bağlı kamu ilköğretim okullarına devam eden çocuğu bulunan öğrenci velilerinin görüşlerine göre okulların fiziksel sağlık bakımından mevcut durumunu, velilerin bu konudaki öğrenme gereksinmelerini ortaya koymaya çalışan araştırma, durum saptamaya yönelik betimsel bir çalışma olup tarama modeli esas alınarak yürütülmüştür. Tarama modeli, geçmişte ve halen günümüzde var olan bir durumu olduğu şekilde betimlemeyi amaçlayan bir araştırma yaklaşımıdır (Karasar, 1999).

Katılımcılar

Bu araştırmanın evreni, Antalya İli Manavgat ilçesi belediye sınırları içinde bulunan Milli Eğitim Bakanlığı’na bağlı kamu ilköğretim okullarında öğrencisi bulunan velilerden oluşmaktadır. Araştırmanın evreninde 10 kamu ilköğretim okulu bulunmaktadır. Bu kamu ilköğretim okullarında 13928 öğrenci velisi bulunmaktadır (Milli Eğitim Bakanlığı, 2011). Bu araştırmanın örnekleme, araştırma evreni tanımlandıktan sonra, okulların buldukları mahalleler dikkate alınarak okullardan 384 öğrenci velisi örnekleme alınmıştır.

Veli örnekleme oluşturulurken “Tabakalı Örnekleme” yöntemi kullanılmıştır. Bu amaçla önce her okulun öğrenci sayısı bakımından toplam içindeki oranı bulunmuş ve her okuldan bu oranda örneklem alınmıştır (Büyüköztürk, Çakmak, Akgün, Karadeniz ve Demirel, 2010, ss. 85-86). Örneklemin okullardaki çeşitli sınıflarda öğrenci velilerini kapsamasına özen gösterilerek oransız elaman örnekleme yaklaşımı ile örneklem alımı yapılmıştır.

Örnekleme büyüklüğünü belirlemede farklı büyüklükteki evrenler için kuramsal örnekleme büyüklükleri çizelgesinden faydalanılmıştır. Bu çizelgeden, öğrenci velileri için örneklem büyüklüğü belirlenmiştir. Örnekleme büyüklüğü, Çizelgede %95’lik güven düzeyi için ve %5 sapma miktarı için esas alındığında 13928 olan öğrenci velisi alt evrenini 384 kişinin temsil edebileceği görülmektedir (Balci, 2005). Bu ölçütü dikkate alarak, örnekleme girecek veli sayısı 384 olarak belirlenmiştir. Her okulda, örnekleme girecek veli sayısının belirlenmesi, öğrenci velileri için tüm okullardaki toplam öğrenci veli sayısına oranlanarak belirlenmiştir.

Araştırma örnekleme katılan öğrenci veli sayısı, okullardan öğrenci listeleri alınarak, her okuldan her bir sınıftaki öğrenci sayısının evren içindeki büyüklüğü doğrultusunda öğrenci velisi seçkisiz (yansız) tabakalı örnekleme yöntemi ile seçilmiştir. Araştırma örnekleme katılması planlanan öğrenci veli sayısı 384 iken; anket geri dönüş sayısı 349 (% 90,88)’dur. Okullar itibarıyla yanıtlayanların dağılımına bakıldığında 35 öğrenci velisinin anketi doldurmadığı görülmüştür ve bu anketler değerlendirmeye alınmamıştır.

Veri Toplama Araçları

Bu araştırmada Antalya ili Manavgat ilçesi belediye sınırları içinde bulunan Milli Eğitim Bakanlığına bağlı kamu ilköğretim okullarında öğrencisi bulunan velilerinin ilköğretim okullarının fiziksel sağlığına ilişkin görüşlerinin neler olduğunun belirlenmesi amacıyla araştırmacı tarafından bir anket geliştirilmiştir.

“Fiziksel Okul Çevresi”ne ilişkin soruları Dünya Sağlık Örgütü (WHO)’nun “Fiziksel Okul Çevresi, Sağlık Teşvik Okulu’nun Gerekli Bir Bileşeni”, “Okul Binası Yeterliliği İçin 31 Kriterin Önceliklendirilmesi” (Earthman, 2004), Okul Sağlık Politikaları ve Program Çalışması (Centers For Disease Control and Prevention, 2006), U.K. Bog Standartlarından (U.K. National Bog Standard, 2009) yararlanılarak hazırlanmıştır. Hazırlanan anket taslağı uzman kişilerin görüşlerine sunulmuştur. Alınan uzman görüşleri doğrultusunda bazı maddeler anlaşılabilirlik, açıklık, Türkçe kurallarına uygunluk gibi ilkeler dikkate alınarak yeniden yazılmıştır. Böylece taslak ölçek, ön uygulamaya hazır hale getirilmiştir. Anket; evet, hayır, bilmiyorum biçiminde ve açık uçlu sorulardan oluşmaktadır.

Anket geçerlik çalışmalarının sürdürülmesi ve güvenilirliğin belirlenmesi için ön uygulaması yapılmıştır. Ön uygulama, araştırma yapılacak okulları etkilemeyecek okullara uygulanmıştır. Kamu ilköğretim okullarında öğrencisi bulunan velilere 33 anket dağıtılmış ve geri dönen 33 ölçek değerlendirmeye alınmıştır.

Anket formu kavram geçerliliği yönünden uzman kişiler tarafından tekrar değerlendirilmiştir (yüz görünüş geçerliliği) değerlendirilmiştir (Balci, 2005). Bu değerlendirme sonucuna göre bazı maddeler çıkarılmış, yeni maddeler eklenmiş ve ifadeler ile ilgili öneriler doğrultusunda gerekli düzenlemeler yapılarak anket formuna son şekli verilmiştir.

Verilerin Toplanması

Verilerin karşılıklı görüşme yöntemi ile toplanması planlanmıştır. Uygulama için okul müdürlüklerine anket formu örneği ve İl Milli Eğitim Müdürlüğü’nden alınan izinden oluşan formlar bırakılmıştır. Telefonla alınan randevu tarihlerinde öğrenci velileri ile görüşme yapmak içinde 21 Haziran ve 6 Eylül 2010 tarihleri arasında okula gelen velilerle okulda görüşülmüştür ve okula gelemeyen velilerin evlerine

gidilmiştir ya da velilerin uygun gördükleri yerlere gidilmiştir. Uygulama karşılıklı görüşme yöntemi ile yapılmıştır. İlgili açıklama yapıldıktan sonra öğrenci velilerinin anket formunu doldurmaları istenmiştir.

Verilerin Analizi

Araştırmada elde edilen veli görüşleri frekans ve yüzdeler kullanılarak değerlendirilmiştir. Ayrıca, araştırma konusuyla ilişkili olduğu düşünülen bazı önemli değişkenler ile bağlantılı olarak (örneğin, eğitim seviyesi) ki-kare analizi yapılmıştır. Ki-kare analizi yapılırken beklenen frekansların sıfır olmaması ve gözlemlerin % 20'sinde beşten küçük olmaması kuralları dikkate alınmıştır.

Bu ölçme aracı aracılığı ile ilköğretim okullarının çevresi, binası, bahçesi, sınıfları ve koridorların hijyeni, okul tuvaletleri, beslenme ve okul kantini değerlendirilmiştir. Ölçme aracındaki soruları evet, hayır, bilmiyorum olarak ifade etmeleri istenmiştir. Bu bölümde açık uçlu sorulara da yer verilmiştir.

Bulgular

Tablo 1.
Araştırmaya Katılan Öğrenci Velilerine Yönelik Demografik Bilgiler.

Yaş($\bar{X} = 40.02$)	n	%	Çocuk Sayısı	n	%
25 ve altı	4	1.1	1	36	10.3
26-30	23	6.6	2	174	49.9
36-40	122	35.0	3	98	28.1
41-45	84	24.0	4	22	6.3
46 ve üzeri	62	17.8	5	7	2.0
Cevapsız	54	15.5	6 ve daha fazla	4	1.1
Toplam	349	100.0	Cevapsız	8	2.3
Velinin Öğrenciye Yakınlığı			Toplam	349	100.0
Annesi	180	51.6	Öğrenci Sınıfı (İlköğretim)		
Babası	158	45.3	1.	70	13.1
Büyük anne	4	1.1	2.	65	12.2
Büyük baba	2	0.6	3.	67	12.5
Diğer	4	1.1	4.	59	11.0
Cevapsız	1	0.3	5.	63	11.8
Toplam	349	100.0	6.	57	10.7
Velinin Öğrenim Durumu			7.	67	12.6
Okur-yazar değil	9	2.6	8.	86	16.1
Okur-yazar	13	3.7	Toplam	534	100.0
İlkokul	154	44.1	Ekonomik durum		
İlköğretim/ Ortaokul	35	10.0	Çok iyi	15	4.3
Lise	68	19.5	İyi	80	22.9
Ön lisans	25	7.2	Orta	174	49.9
Lisans	38	10.9	Kötü	46	13.2
Lisansüstü	7	2.0	Çok kötü	33	9.4
Toplam	349	100.0	Cevapsız	1	0.3
Medeni Durum			Toplam	349	100.0
Evli	327	93.7			
Dul	6	1.7			
Bekar	6	1.7			
Boşanmış	10	2.9			
Toplam	349	100.0			

Araştırmaya katılan velilerin % 51.6'sı öğrencinin annesi, % 45.3'ü babası iken, diğerleri büyük anne, büyük baba olduğu belirtilmiştir. Bu katılımcıların % 44.1'i ilköğretim, % 10.0'u ilköğretim/ortaokul, %19.5'i lise, %7.2'si ön lisans, %10.9'u lisans ve % 2'si lisans üstü öğrenime sahiptir. Öte yandan velilerin % 3.7'sinin okur yazar, %2.6'sının da okur yazar olmadığı bildirilmiştir.

Araştırmaya katılanların % 93.7'si evli iken, diğerlerinin dul, bekar ve boşanmış olduğu belirtilmiştir. Ayrıca % 10.3'ünün tek çocuğu var iken, % 49.9'unun iki, % 28.1'inin üç, % 6.3'ünü dört, % 2.0'sinin beş ve % 1.1'nin 6 çocuğu vardır. Bazı velilerin aynı okulda birden fazla çocuğu bulunmakta, bunların % 13.1'i ilk öğretim birinci, % 12.2'si ikinci, % 12.6'sı üçüncü, % 11.0'i dördüncü, % 11.8'i beşinci, % 10.7'si altıncı, % 12.6'sı yedinci, % 1.6'sı ise ilköğretim sekizinci sınıf öğrencisidir. Araştırmaya katılanlara ekonomik durumları ile ilgili yöneltilen soruya bireylerin % 4.3'ü çok iyi, % 22.9'u iyi, % 49.9'u orta, % 13.2'si kötü ve % 9.4'ü çok kötü yanıtını vermişlerdir.

Tablo 2.

Çocuğunuzun Oyun Oynadığı Okul Bahçesini Güvenli Buluyor musunuz?" Sorusuna Evet Cevabını Verenlere Bu Görüşlerinin Nedenleri Sorulmuştur. Bu Soruya Verilen Yanıtların Dağılımı.

Evet		Hayır		Bilmiyorum	
f	%	f	%	f	%
167	47.9	111	31.8	22	6.3

Tablo 3.

Çocuğunuzun Oyun Oynadığı Okul Bahçesini Güvenli Buluyor musunuz?" Sorusuna Evet Cevabını Verenlere Bu Görüşlerinin Nedenleri Sorulmuştur. Bu Soruya Verilen Yanıtların Dağılımı.

	n	%
1-Etrafı demir parmaklıklarla çevrili	73	43.7
2-Öğretmen kontrolünde, öğretmenlerin gözetimi altında, nöbetçi öğretmenler var	40	24.0
3-Güvenli k Kamerası var	30	18.0
4-Güvenlik görevlisi var, giriş çıkışlar kontrollü	19	11.4
5-Cevapsız	5	3.0
Toplam	167	100

Tablo 3 incelendiğinde, katılımcıların % 43.7'si "Etrafı demir parmaklıklarla çevrili", % 24'ü "Öğretmen kontrolünde, öğretmenlerin gözetimi altında, nöbetçi öğretmenler var" % 18.0'i "Güvenlik kamerası var", % 11.4'ü "Güvenlik görevlisi var, giriş çıkışlar kontrollü" yanıtını vermiştir. Velilerin güvenli oyun bahçesinin ne olduğu, hangi özellikleri taşıması gerektiği hakkında yeterli bilgi sahibi olmamasının bu yanıtlarda etkili olduğu düşünülmektedir.

Tablo 4.

Çocuğunuzun Oyun Oynadığı Okul Bahçesini Güvenli Buluyor musunuz?" Sorusuna Hayır Cevabını Verenlere Bu Görüşlerinin Nedenleri Sorulmuştur. Bu Soruya Verilen Yanıtların Dağılımı.

	n	%
1. Bahçenin her tarafının betonla kaplı olması	49	39.20
2. Üst sınıftaki öğrencilerin hareketleri, hızlı koşmaları	5	4.00
3. Arkadaş çevresi çocukları olumsuz etkiliyor	2	1.60
4. Tahterevalli gibi tehlikeli oyunlar var	4	3.20
5. Oyun alanı küçük, öğrenci çok olduğu için büyük çocuklar küçük çocukları itiyor	27	21.60
6. İlköğretim çağındaki bütün çocuklar aynı saatlerde okul bahçesinde bulunmasını güvenli bulmuyorum	8	6.40
7. Giriş kapısı açık herkes istediği gibi giriyor	30	24.00

Tablo 4 incelendiğinde, katılımcıların % 39.20'si "Bahçenin her tarafının betonla kaplı olması", % 21.60'ı "Öğrenci çok, oyun alanı küçük, büyük çocuklar küçük çocukları itiyor" yanıtını verirken; % 1.60'ı "Arkadaş çevresi çocukları olumsuz etkiliyor" ve % 3.20'si "Tahterevalli gibi tehlikeli oyunlar var" yanıtını vermiştir.

Tablo 5.

Çocuğunuzun Oyun Oynadığı Okul Bahçesini Güvenli Bulmuyorsanız, Güvenli Hale Getirmek İçin, Size Göre Veliler Ne Yapmalı? Bu Soruya Verilen Yanıtların Dağılımı.

	n	%
1. Okul idaresi ile işbirliği içinde gerekli yapılandırmalar yapılabilir. Okul yönetimiyle görüşülebilir	39	37.1
2. Çimlendirmeli ve kum kaplanmalıdır	34	32.4
3. Eksikler için parasal destek vermeli, kapalı spor salonu yaptırılmalıdır	14	13.3
4. Velilerin yapabileceği herhangi bir şey yoktur	9	8.6
5.Çocukların kendisinden büyük ve küçük olan çocuklara davranış ile ilgili evde öğüt verilmelidir	8	7.6
6. Veliler belli bir alanda beklemeli ve koridora kadar girmemelidir	1	1.0

Tablo 5 incelendiğinde, katılımcıların % 37.1'i "Okul idaresi ile gerekli yapılandırmaları yapabilirler, veliler tek başına bir şey yapamazlar", % 32.4'ü "Çimlendirmeli ve kum kaplanmalıdır", % 13.3'ü "Eksikler için parasal destek vermeli, kapalı spor salonu yaptırılmalıdır", % 8.6'sı "Velilerin yapabileceği herhangi bir şey yoktur", % 7.6'sı "Çocukların kendisinden büyük ve küçük olan çocuklara davranışı ile ilgili evde öğüt verilmelidir", % 1.0'i de "Veliler belirli bir alanda beklemeli ve koridora kadar girmemelidir" yanıtını vermiştir.

Tablo 6.

Çocuğunuzun Oyun Oynadığı Okul Bahçesini Güvenli Bulmuyorsanız, Güvenli Hale Getirmek İçin, Size Göre 1) Okul yönetimi, 2) Öğretmenler ve 3) Milli Eğitim Bakanlığı Ne Yapmalı? Bu Soruya Verilen Yanıtların Dağılımı.

	n	%
Okul yönetimi		
1.Okul yönetimi oyun alanı yüzeylerini uygun hale getirmelidir	35	30.97
2. İlköğretim 1-4 ile 5. Sınıftan itibaren çocukların ayrı bahçede bulunmasının sağlanması gerekir	29	25.66
3. Giriş ve çıkış kapıları daha sıkı tutulabilir	17	15.04
4. İkili öğretim yapan okullarda üst sınıflar sabahçıya dönüştürülebilir	9	7.96
5. Okul bahçesinde çocuklarla ilgilenilmeli	9	7.96
6. Okul yönetimi velilerden gelen şikayetleri değerlendirmeli	7	6.19
7.Okul etrafında sivil polisler görevlendirmeli	6	5.31
8. Okul yönetimi ailelerle okul bahçesinin güvenliği konusunda sık aralıklarla görüşmeli	1	0.88
Öğretmenler		
1. Öğretmenler bir şey yapamaz	45	42.45
2. Öğretmenler çocukları gözlemlemeli	33	31.13
3. Teneffüs saatlerinde kontroller sıklaştırılmalı	28	26.42
MEB		
1.MEB ağaçsız ve bahçesiz okul açmamalı	68	64.76
2. MEB denetlemeli	37	35.24

Tablo 6 incelendiğinde, okul yönetimi ile ilgili görüşlerde katılımcıların % 30.97'si "Okul yönetimi oyun alanı yüzeylerini uygun hale getirmeli" yanıtını verirken; % 0.88'i "Okul yönetimi ailelerle okul bahçesinin güvenliği konusunda sık aralıklarla görüşmeli" yanıtını vermiştir. Öğretmenler ile ilgili görüşlerde katılımcıların % 42.45'i "Öğretmenler bir şey yapamaz" yanıtını verirken; % 26.42'si öğretmenler "teneffüs saatlerinde kontrolleri sıklaştırılmalı" yanıtını vermiştir. MEB ile ilgili görüşlerde katılımcıların % 64.76'sı "MEB ağaçsız ve bahçesiz okul açtırmamalı" yanıtını verirken; % 35.24'ü "MEB denetlemeli," yanıtını vermiştir.

Diğer bulgularla birlikte düşünülürse, okul bahçesinin kaza ve yaralanmalara yol açabilecek fiziksel koşullarının bir güvenlik sorunu olarak algılanmadığını; yönetsel ve polisiye önlemlerle giderilebilecek bir sorun olarak görüldüğünü ortaya koymaktadır. Bu bulgulardan öğrenci velilerinin güvenli okul bahçesinin nasıl olması gerektiği konusunda öğrenme gereksinimleri olduğu anlaşılmaktadır.

Tablo 7.

Çocuğunuzun Oyun Oynadığı Okul Bahçesini Güvenli Bulmuyorsanız, Güvenli Hale Getirmek İçin, Size Göre Belediyeler Ne Yapmalı? Bu Soruya Verilen Yanıtların Dağılımı.

	n	%
1. Fikrim yok	48	58.6
2. Maddi ve personel desteği yapmalı	12	14.6
3. Oyun parkı yapılabilir.	11	13.4
4. Kapalı çöp kutuları bulundurulmalıdır.	7	8.5
5. Belediyelerin işi değil; okulun iş yapması gerekiyor.	3	3.7
6. Okul komiteleri seçip, okul aile ve belediye iş birliği ile her insanın okullardan ve çocuklardan sorumlu olma bilincini sağlamalıdır.	1	1.2

Tablo 7 incelendiğinde, katılımcıların % 58.6'sı "Fikrim yok", % 14.6'sı "Maddi ve personel olarak yardım yapılmalı", % 13.4'ü "Oyun parkı yapılabilir" yanıtını verirken, % 8.5'i "Kapalı çöp kutuları bulundurulmalıdır", % 3.7'si "Belediyelerin işi değil; okulun iş yapması gerekiyor", % 1.2'si "Okul komiteleri seçip, okul aile ve belediye iş birliği ile her insanın okullardan ve çocuklardan sorumlu olma bilincini sağlamalıdır" yanıtını vermiştir.

Tablo 8.

Çocuğunuzun Okulundaki Tuvaletlerin Genel Temizliğini Yeterli Buluyor musunuz? Bu Soruya Verilen Yanıtların Dağılımı.

Evet		Hayır		Bilmiyorum	
f	%	f	%	f	%
67	22.0	166	49.8	90	27.0

Tablo 9.

Çocuğunuzun Okulundaki Tuvaletlerin Genel Temizliğini Yeterli Buluyor musunuz? Sorusuna Evet Cevabını Verenlere Bu Görüşlerinin Nedenleri Sorulmuştur. Bu Soruya Verilen Yanıtların Dağılımı.

	n	%
1. Temizliğe dikkat ediliyor	20	24.10
2. Günlük temizleniyor	37	44.58
3. Çalışanlar kontrol altında tutuluyor ve sürekli denetleniyor	12	14.46
4. Okul aile birliği elaman tutmuş	6	7.23
5. Tuvalet kağıdı var	4	4.82
6. Şifon var ve çalışıyor	2	2.41
7. Tuvaletler kokmuyor	2	2.41

Tablo 9 incelendiğinde, katılımcıların % 44.58'i "günlük temizleniyor", % 24.10'u "temizliğe dikkat ediyor" yanıtını verirken; % 2.41'i "tuvaletler kokmuyor" ve "şifon var ve çalışıyor" yanıtını vermiştir.

Tablo 10.

Çocuğunuzun Okulundaki Tuvaletlerin Genel Temizliğini Yeterli Buluyor musunuz? Sorusuna Hayır Cevabını Verenlere Bu Görüşlerinin Nedenleri Sorulmuştur. Bu Soruya Verilen Yanıtların Dağılımı.

	n	%
1. Öğrenci sayısına göre tuvalet sayısı yeterli değil	45	21.74
2. Çok pis kokuyor	34	16.43
3. Gerekli sıklıkta temizlenmiyor ve her teneffüs sonrası temizlenmeli	33	15.94
4. Hijyenik değil, dezenfekte edilmiyor, temizlik malzemesi yok	28	13.53
5. Sıvı sabun yok	28	13.53
6. Tuvalet kağıdı yok.	18	8.70
7. Yeterli sayıda temizlik personeli yok, temizliğin devamı sağlanamıyor.	16	7.73
8. Küçük ve büyük sınıfların aynı tuvaletleri kullanması.	5	2.42

Tablo 10 incelendiğinde, katılımcıların % 21.74'ü "Öğrenci sayısına göre tuvalet sayısı yeterli değil", % 16.43'ü "Çok pis kokuyor" yanıtını verirken; % 2.42'si "Küçük ve büyük sınıfların aynı tuvaletleri kullanması" ve % 7.73'ü "Yeterli sayıda temizlik personeli yok, temizliğin devamı sağlanamıyor" yanıtını vermiştir.

Tablo 11.

Okulunuz Tuvaletlerini Yeterli Bulmuyorsanız; Yeterli Hale Getirmek İçin, Size Göre Veliler Ne Yapmalı?" Bu Soruya Verilen Yanıtların Dağılımı.

	n	%
1. Yapılması gerekenler için okul yönetimine maddi manevi destek verilmeli	61	35.06
2. Veliler çocuklarına tuvalet eğitimi vermeli	52	29.89
3. Temizlik personelinin artırılması için okul yönetimiyle görüşmeli	24	13.79
4. Fikrim yok, yapılabilecek bir şey yok	18	10.34
5. Ek bina yapmalı	13	7.47
6. Veliler yönetimle bu anlamda işbirliği yapıp tuvaletleri kullananların çocuk olarak düşünme alışkanlığı değiştirilmeli	4	2.30
6. Şikayet edebilir	2	1.15

Tablo 11 incelendiğinde, katılımcıların % 35.06'sı "yapılması gerekenler için okul yönetimine maddi manevi destek verilmeli", % 29.89'u "veliler çocuklarına tuvalet eğitimi vermeli" yanıtını verirken; %1.15'i "şikayet edebilir" ve %2.30'u "veliler yönetimle bu anlamda işbirliği yapıp tuvaletleri kullananların çocuk olarak düşünme alışkanlığı değiştirilmeli" yanıtını vermiştir.

Tablo 12 incelendiğinde, okul yönetimi ile ilgili görüşlerde katılımcıların % 56.4'ü "Okul yönetimi tuvalet temizliği ile daha çok ilgilenmeli" yanıtını verirken; % 5.11'i "Okul yönetimi için fikrim yok" yanıtını vermiştir. Öğretmenler ile ilgili görüşlerde katılımcıların % 75.60'ı "öğretmenler öğrencilere tuvalet eğitimi vermeli" yanıtını verirken; % 5.36'sı "Öğretmenler için fikrim yok" yanıtını vermiştir. MEB ile ilgili görüşlerde katılımcıların % 30.59'u "MEB Öğrenci başına düşen tuvalet sayısını genelge ile belirlemeli" yanıtını verirken; % 1.76'sı "MEB için fikrim yok" yanıtını vermiştir.

Tablo 12.

Okulunuz Tuvaletlerini Yeterli Bulmuyorsanız; Yeterli Hale Getirmek İçin, Size Göre 1) Okul Yönetimi, 2) Öğretmenler Ve 3) Milli Eğitim Bakanlığı Ne Yapmalı? Bu Soruya Verilen Yanıtların Dağılımı.

	n	%
Okul yönetimi		
1. Okul yönetimi tuvalet temizliği ile daha çok ilgilenmeli	93	56.4
2. Okul yönetimi tuvaletleri sık kontrol etmeli	23	13.9
3. Okul yönetimi veli ve öğrencilere tuvalet eğitimi verebilir	17	10.3
4. Okul yönetimi tuvalet sayısını artırmalı	13	7.8
5. Alt sınıflarda okuyan öğrencilerin tuvaletleri ile üst sınıflarda okuyan öğrencilerin tuvaleti ayrılmalıdır	9	5.5
6. Hizmetli sayısı arttırılmalıdır	9	5.5
7. Fikrim yok	9	5.11
Öğretmenler		
1. Öğretmenler öğrencilere tuvalet eğitimi vermeli	127	75.60
2. Öğretmenler tuvaletleri kontrol edip okul yönetimine bildirmeli	32	19.05
3. Öğretmenler için fikrim yok	9	5.36
MEB		
1. MEB Öğrenci başına düşen tuvalet sayısını genelge ile belirlemeli	52	30.59
6. MEB ana-baba okulları açmalı	44	25.88
3. MEB sık sık denetlemeli	30	17.65
2. MEB tuvalet temizliği için ödeneği artırmalı	23	13.53
4. MEB yeni okullar açmalı	18	10.59
5. MEB için fikrim yok	3	1.76

Tablo 13.

Okulunuz Tuvaletlerini Yeterli Bulmuyorsanız; Yeterli Hale Getirmek İçin, Size Göre Belediyeler Ne Yapmalı? Bu Soruya Verilen Yanıtların Dağılımı.

	n	%
1. Personel vb. destek sağlayabilir	61	36.75
2. Fikrim yok, belediyelerin bu işle ilgisi yok	47	28.31
3. Kanalizasyon düzenlemesi ve çevre düzenlemesi yaptırmalı	40	24.10
4. İlaçlama yapılabilir	14	8.43
5. Sık sık kontrol, denetim yapmalı	3	1.81
6. Okulların imar planının uygun olup olmadığını denetlemeli	1	0.60

Tablo 13 incelendiğinde, katılımcıların % 36.75'i "personel vb. destek sağlayabilir", % 28.31'i "Fikrim yok, belediyelerin bu işle ilgisi yok" yanıtını verirken; % 0.60'ı "okulların imar planının uygun olup olmadığını denetlemeli" ve % 1.81'i "sık sık kontrol, denetim yapmalı" yanıtını vermiştir.

Tablo 14.

Çocuğunuzun Okulundaki Sınıf Ve Koridor Temizliğini Yeterli Buluyor musunuz? Bu Soruya Verilen Yanıtların Dağılımı.

Evet		Hayır		Bilmiyorum	
f	%	f	%	f	%
176	50.4	98	28.1	57	16.3

Tablo 15.

Okulunuzun Sınıf Ve Koridor Temizliğini Uygun Buluyor musunuz? Sorusuna Evet Cevabını Verenlere Bu Görüşlerinin Nedenleri Sorulmuştur. Bu Soruya Verilen Yanıtların Dağılımı.

	n	%
1. Öğle aralarında ve akşam temizlik düzenli yapılıyor	60	41.7
2. Duvarların boyası yapılıyor.	49	33.7
3. Yerlerde çöpler yok, sınıflar temiz, tozlu bir ortam yok.	23	15,9
4. Kokuşmuş artık malzemeler ve koku olmuyor	6	4.1
5. Nöbetçi öğretmen ve öğrenciler olduğu için düzenli ve temiz görüyorum	2	1.4
6. Okul idaresi denetimi yapıyor, gerekli uyarılar aslı bulunuyor	2	1.4
7. Hafta sonu veliler temizlik yapıyor	2	1.4
8. Hizmetli sayısı yeterli, gerekli temizlik yapılıyor	1	0.7

Tablo 15 incelendiğinde, katılımcıların % 41.7'si "Öğle aralarında ve akşam temizlik düzenli yapılıyor", % 33.7'si "boyası badanası yapılıyor" yanıtını verirken; % 15.9'u "Yerlerde çöpler yok, sınıflar temiz, tozlu bir ortam yok", %1.4'ü "Okul idaresi gerekli denetimi yapıyor", "Hizmetli sayısı yeterli, hizmetliler gerekli temizliği yapıyor" yanıtını vermiştir.

Tablo 16.

Okulunuzun Sınıf ve Koridor Temizliğini Uygun Bulmuyorsanız; Neden Uygun Bulmuyorsunuz? Bu Soruya Verilen Yanıtların Dağılımı.

	n	%
1. Sınıflar kalabalık, sınıf ortamı havasız	25	26.9
2. Süpürmek yeterli olmuyor, nadir olarak paspas ve yıkama yapılıyor.	24	25.8
3. Sabahçı ve öğlenci öğrencilerin değişimi sırasında sınıflara temizlik yapılmıyor.	15	16.1
4. Eski bir bina olduğundan temiz görünmüyor	9	9.7
5. Personel sayısı yetersiz kalıyor	8	8.6
6. Çöpler akşama kadar biriktiriliyor. Çoğu şey yere atılıyor.	7	7.5
7. Temizlik personelinin kim olduğu belli değil	3	3.2
8. Koridorlar küçük ve dar olduğundan havasızlar	2	2.2

Tablo 16 incelendiğinde, katılımcıların % 26.9'u "sınıflar çok kalabalık ve havasız, mevcut sayı azaltılabilir", % 25,8'i "Süpürmek yeterli olmuyor, nadir olarak paspas ve yıkama yapılıyor" yanıtını verirken; % 3.2'si "Temizlik personelinin kim olduğu belli değil" % 2.2'si "koridorlar küçük ve dar olduğundan havasızdır" yanıtını vermiştir.

Tablo 17.

Okulunuzun Sınıf Ve Koridor Temizliğini Uygun Bulmuyorsanız; Uygun Hale Getirmek İçin, Size Göre Veliler Ne Yapmalı? Bu Soruya Verilen Yanıtların Dağılımı.

	n	%
1. Veliler çocuklarını okul duvarlarının nasıl kullanılacağı konusunda bilinçlendirmeli	35	33.65
2. Veliler okul idaresi ile okulun temizliği hakkında konuşmalı	31	29.81
3. Para yardımı yaparak temizlikçi alınmalı	15	14.42
4. Sınıf annesi belirleyip sorunları ön plana çıkarabilir	13	12.50
5. Veliler okulun temizliği konusunda toplantı yapmalı, bu toplantıda aldıkları kararları okul yönetimiyle konuşmalı	4	3.85
6. Velilerin yapabileceği bir şey yok	6	5.77

Tablo 17 incelendiğinde, katılımcıların % 33.65'i "Çocuklarını bilinçlendirmeli", % 29.81'i "Okul idaresi ile konuşmalı" yanıtını verirken; % 3.85'i "Veliler okulun temizliği konusunda toplantı yapmalı, bu toplantıda aldıkları kararları okul yönetimiyle konuşmalı" ve % 5.77'si "Velilerin yapabileceği bir şey yok" yanıtını vermiştir.

Tablo 18

Okulunuzun Sınıf ve Koridor Temizliğini Uygun Bulmuyorsanız; Uygun Hale Getirmek İçin, Size Göre 1) Okul Yönetimi, 2) Öğretmenler Ve 3) Milli Eğitim Bakanlığı Ne Yapmalı? Bu Soruya Verilen Yanıtların Dağılımı.

	f	%
Okul yönetimi		
1. Sabahtan dersi olan öğrencilerin dersi bittiğinde, öğleden sonra dersi olan öğrenciler için sınıflarda havalandırmanın yapılmasını sağlamalıdır	48	41.7
2. Temizlik sıklığı artırılmalı	36	31.3
3. Temizlik görevlilerinin görevlerini tam yapmaları için denetlemelidir	19	16.5
4. Okul yönetimi hizmetli sayısı yetersiz kaldığında gönüllülerden yardım alabilir	5	4.5
Öğretmenler		
1. Öğretmenler öğrencileri bilinçlendirmeli	57	67.08
2. Öğretmenler okul temizliği ile ilgili gördüğü yanlış uygulamaları yönetime bildirmeli	23	27.4
3. Öğretmenler ne yapabilir fikrim yok	4	4.04
MEB		
1. Yeterli sayıda hizmetli personel kadrosu açmalıdır	34	37.8
2. Bütçe desteğinde bulunmalıdır	24	27.3
3. Sıkı denetlemeler yapılmalıdır	12	13.6
4. Yeni okullar açmalıdır	12	13.6
5. Fikrim yok	12	13.6

Tablo 18 incelendiğinde, okul yönetimi ile ilgili görüşlerde katılımcıların % 41.7'si "Sabahtan dersi olan öğrencilerin dersi bittiğinde, öğleden sonra dersi olan öğrenciler için sınıflarda havalandırmanın yapılmasını sağlamalıdır" yanıtını verirken; % 1.7'si "Fikrim yok" yanıtını vermiştir. Öğretmenler ile ilgili görüşlerde katılımcıların % 67.8'i "Öğretmenler çocukları bilinçlendirmeli" yanıtını verirken; % 4.8'i "Fikrim yok" yanıtını vermiştir. MEB ile ilgili görüşlerde katılımcıların % 38.7'si "Yeterli sayıda hizmetli personel kadrosu açmalıdır" yanıtını verirken; % 13.6'sı "Fikrim Yok" yanıtını vermiştir.

Tablo 19.

"Okulunuzun Sınıf ve Koridor Temizliğini Uygun Bulmuyorsanız; Uygun Hale Getirmek İçin, Size Göre Belediyeler Ne Yapmalı?" Bu Soruya Verilen Yanıtların Dağılımı.

	n	%
1. Çöpleri sık toplamalı	5	5.21
2. Belediye okul iş birliği ile hizmetli sayısı artırılabilir	26	27.08
3. Haftada bir okulu yıkayabilir	5	5.21
4. Personel ve temizlik personeli konusunda destek vermeli	15	15.63
5. Ekip çalışması oluşturmalı	22	22.92
6. Fikrim yok	23	23.96

Tablo 19 incelendiğinde, katılımcıların % 27.08'i "belediye okul iş birliği ile hizmetli sayısı artırılabilir", % 23.96'sı "fikrim yok" yanıtını verirken; % 5.21'i "çöpleri sık toplamalı" ve "haftada bir okulu yıkayabilir" yanıtını vermiştir.

Tablo 20.

Velilerin, Okulun Kantininde Satılan Yiyecekleri Sağlıklı Buluyor musunuz? Sorusuna Verdikleri Dağılımı ve Ki Kare Analiz Sonuçları.

Eğitim Düzeyi	Evet		Hayır		Bilmiyorum		χ^2 , (sd), p
	n	%	n	%	n	%	
İlkokul ve altı	34	10	81	24.3	51	2.3	26.707, (16), P < .05
İlköğretim/ortaokul-Lise	13	3.9	67	20.1	20	15.9	
Yüksekokul-Üniversite	21	6.3	34	10.2	13	63.6	
TOPLAM	68	20.4	182	54.5	84	25.1	
Cevapsız	15						

* Toplam 334 kişi üzerinden yüzdeler hesaplanmıştır. Cevapsız 15 kişi dikkate alınmamıştır.

Tablo 20 incelendiğinde, bu soruya katılımcıların % 20.4'ü evet, % 54.5'i hayır ve % 25.1'si bilmiyorum yanıtını vermişlerdir.

Okullarının kantininde satılan yiyecekleri sağlıklı bulup bulmadıklarına ilişkin görüşlerinin velilerin eğitim düzeylerine göre farklılaşmasının anlamlı olup olmadığını yoklamak için ki kare testi yapılmıştır. Bunun sonucunda eğitim düzeyi ile okulun kantininde satılan yiyecekleri sağlıklı bulup bulmama arasında .05 düzeyinde anlamlı bir farklılık bulunmuştur; lise mezunları, ilkokul ve altı düzeyde eğitim alanlara göre daha az sağlıklı bulmaktadır.

Tablo 21.

Okul Kantininde Satılan Yiyecekleri Sağlıklı Buluyor musunuz? Sorusuna Evet Cevabını Verenlere Bu Görüşlerinin Nedenleri Sorulmuştur. Bu Soruya Verilen Yanıtların Dağılımı.

	n	%
1.Kantin sorumlularının bu konuda hassas davranması	30	32.97
2.İlçe tarım müdürlüğü tarafından denetleniyor	21	23.08
3. Okul yönetimi sık sık denetliyor	21	23.08
4. Çocuklar kantinde güzel şeylerin satıldığını söylüyor	12	13.19
5. Çocuklar için sağlıksız olan cips v.s satılmıyor	2	2.20
6. Ambalajlı gıdalar satılıyor	5	5.49

Tablo 21 incelendiğinde, katılımcıların % 32.97'si "Kantin sorumlularının bu konuda hassas davranması", % 23.08'i "İlçe tarım müdürlüğü tarafından denetleniyor" ve "Okul yönetimi sık sık denetliyor" yanıtını verirken; % 2.20'si "Çocuklar için sağlıksız olan cips v.s satılmıyor", % 5.49'u ise "ambalajlı gıdalar satılıyor" yanıtını vermiştir.

Tablo 22.

Okul Kantininde Satılan Yiyecekleri Sağlıklı Bulmuyorsanız; Neden Sağlıklı Bulmuyorsunuz? Bu Soruya Verilen Yanıtların Dağılımı.

	n	%
1.Temizlik konusunda yeterli titizlik gösterilmiyor	41	21.81
2. Tarihi geçmiş ürünler satılıyor	28	14.89
3. Ucuz kalitesiz ürünler satılıyor	45	23.94
4. Bütün yiyecekler hazır olduğu ve katkı maddeli olduğu için	57	30.32
5.Çalışanlar sadece para kazanmak gözüyle bakıyor	14	7.45
6. Temizlik kontrollerinin tam olarak yapılmaması	1	0.53
7.Fikrim yok	2	1.06

Tablo 22 incelendiğinde, katılımcıların % 30.32’si “Bütün yiyecekler hazır olduğu ve katkı maddeli olduğu için”, % 23.94’ü “Ucuz kalitesiz ürünler satılıyor” yanıtını verirken; % 0.53’ü “Temizlik kontrollerinin tam olarak yapılmaması”, %1.06’sı “Fikrim yok” yanıtını vermiştir.

Tablo 23.

Okul Kantininde Satılan Yiyecekleri Sağlıklı Bulmuyorsanız; Sağlıklı Hale Getirmek İçin, Size Göre Veliler Ne Yapmalı? Bu Soruya Verilen Yanıtların Dağılımı.

	n	%
1. Çalışanlar periyodik aralıklarla Okul Aile Birliği tarafından kontrol edilmelidir.	45	28.9
2. Çocuklar sağlıklı beslenme konusunda ebeveynleri tarafından bilinçlendirilmelidir	44	28.2
3. Veliler okul yönetimiyle işbirliği yapmalıdır	27	17.3
4. Ev yemekleri çıkartılabilir.	18	11.5
5. Fikrim yok	11	7.1
6. Dışarıdan müdahale edemeyiz	10	6.4
7. Satılan ürünler bizzat kontrol edilmelidir	1	0.6

Tablo 23 incelendiğinde, velilerin yaklaşık üçte biri çalışanların Okul Aile Birliği tarafından kontrolünü, yaklaşık üçte biri de çocukları bu konuda ebeveynleri tarafından bilinçlendirmesini önermektedir. Bu son öneri velilerin sağlıklı besinlerin nasıl olması gerektiği hakkında yeterli bilgiye sahip olmadıklarını düşündürmektedir. Eğer sağlıklı besinler hakkında bilgiye sahip olsalardı çocuklarını bugüne kadar bu konuda bilgilendirirlerdi.

Tablo 24.

Okul Kantininde Satılan Yiyecekleri Sağlıklı Bulmuyorsanız; Sağlıklı Hale Getirmek İçin, Size Göre 1)Okul Yönetimi, 2) Öğretmenler Ve 3) Milli Eğitim Bakanlığı Ne Yapmalı? Bu Soruya Verilen Yanıtların Dağılımı.

	n	%
Okul yönetimi		
1. Okul yönetimi sağlıksız ürün satışını yasaklamalı	111	61.67
2. Okul yönetimi veli görüşlerini dikkate almalı	36	20.00
3. Okul yönetimi kantinden sorumlu müdür yardımcısı belirlemeli	20	11.11
4. Okul yönetiminin ne yapabileceği konusunda fikrim yok	8	4.44
5. Okul yönetimi kantin işletenlerle kantinin temizliği ve kantinde satılan ürünlerin niteliği konusunda işbirliği yapmalı	5	2.78
Öğretmenler		
1. Öğretmenler, öğrenci ve velileri bilinçlendirmeli	107	63.31
2. Öğretmenlerin ne yapabileceği konusunda fikrim yok	36	21.30
3. Nöbetçi öğretmenler her an denetleyebilmeli	26	15.38
MEB		
1. MEB denetlemeli	43	23.76
2. MEB okul kantinlerini ihaleyle değil, okul aile birliği tarafından seçilen kişiler işletmeli	65	35.91
3. MEB kantinleri kirayla işletilmemeli	18	9.94
4. MEB kantin yönetmeliğini uygulamalı ve uygunsuz işletenlerin sözleşmesini iptal etmeli	55	30.39

Tablo 24 incelendiğinde, okul yönetimi ile ilgili görüşlerde katılımcıların % 61.67’si “Okul yönetimi sağlıksız ürün satışını yasaklamalı” yanıtını verirken; % 2.78’i “Okul yönetimi kantin işletenlerle kantinin temizliği ve kantinde satılan ürünlerin niteliği konusunda işbirliği yapmalı” yanıtını vermiştir.

Öğretmenler ile ilgili görüşlerde katılımcıların % 63.31'i "Öğretmenler, öğrenci ve velileri bilinçlendirmeli" yanıtını verirken; % 15.38'i "Nöbetçi öğretmenler her an denetleyebilmeli" yanıtını vermiştir. MEB ile ilgili görüşlerde katılımcıların % 35.91'i "MEB okul kantinlerini ihaleyle değil, okul aile birliği tarafından seçilen kişiler işletmeli" yanıtını verirken; % 30.39'u "MEB kantin yönetmeliğini uygulamalı ve uygunsuz işletenlerin sözleşmesini iptal etmeli" yanıtını vermiştir.

Tablo 25.

"Okul Kantininde Satılan Yiyecekleri Sağlıklı Bulmuyorsanız; Sağlıklı Hale Getirmek İçin, Size Göre Belediyeler Ne Yapmalı?" Bu Soruya Verilen Yanıtların Dağılımı.

	n	%
1. Denetlemeli	117	71.78
2. Belediyelerin bu konuyla ilgisi yok	11	6.75
3. Fikrim yok	21	12.88
4. Veliler maddi destek vermeli	14	8.59

Tablo 25 incelendiğinde, katılımcıların % 71.78'i "denetlemeli", yanıtını verirken; % 6.75'i "belediyelerin bu konuyla ilgisi yok" yanıtını vermiştir.

Sonuç, Tartışma ve Öneriler

Velilerin yarısından çoğu çocukların oyun oynadığı bahçeyi güvenli bulmaktadır. Hâlbuki araştırmacının gözlemleri doğrultusunda okulların neredeyse tamamında öğrenci başına düşen okul bahçe alanının yetersiz olduğu ve okul bahçe zemin alanlarının çocukların oyun oynamasına uygun olmayan materyallerle kaplı olduğu görülmüştür. Bu durum, araştırmanın yapıldığı ilköğretim okullarının neredeyse tamamında okul bahçelerinin çocukların oyun oynamasına uygun olmadığını ortaya koymaktadır. Çünkü beton, asfalt ya da diğer sert yüzeyler oyun alanı eşyalarının altında direkt olarak asla olmamalıdır. Oyun alanları çimen ya da toprak koruyucu kaplama olarak düşünülmemektedir. İyi yüzey malzemeleri kum, çakıl (düz yuvarlak, bezelye büyüklüğünde taşlar), talaş (ağaç yongası) ve sentetik yüzeydir (U.S. Consumer Product Safety Commission, 2008). İlköğretim okullarının tamamına yakınında okul bahçe oyun alanlarının okul çevre sağlığı kriterlerine uygun olmadığı belirlenmiştir. Aslında bu durumun ülkenin tamamında yaygın bir sorun olduğu anlaşılmaktadır. Örneğin, Demirel'in 2003 yılında Isparta'da yaptığı araştırmada ise okul bahçelerinin % 64,9'unda öğrenci başına düşen alanın yetersiz olduğu belirlenmiştir. Aydoğdu'nun (2007) Sivas'da yaptığı araştırmada ise okul bahçelerinin yaklaşık üçte birinin standartlara uymadığı belirlenmiştir. Oysa çocuklar oyun oynayarak gelişmekte, öğrenmekte ve olgunlaşmaktadır. Okullar çocukların oyun oynamalarına fırsat verirken, aynı zamanda toplumsal bir ortam da hazırlamaktadırlar. Böylece çocuklar oyun içinde girdikleri toplumsal ilişkilerle kurallara uymayı, paylaşmayı, sorumluluk almayı ve işbirliği yapmayı öğrenmektedirler (Morrison, 2002).

Okulun bahçesini güvenli bulmayan velilerin yarıya yakını okul yönetiminin ilköğretim 5nci sınıf ve altı ile 6ncı sınıf ve üstünde bulunan öğrencilerin oyun bahçelerini ayırması gerektiğini düşünmektedirler. Geri kalan veliler ise giriş ve çıkışlarda güvenlik görevlisi bulundurulması, okul bahçesinde çocuklarla ilgilenilmesi, kontrollerin sıklaştırılması, sivil polislerin görevlendirilmesi gibi polisiye önlemlerin artırılmasını gerekli görmektedirler. Bu sonuçlar okul bahçesinin kaza ve yaralanmalara yol açabilecek fiziksel koşullarının bir güvenlik sorunu olarak algılanmadığını; yönetsel ve polisiye önlemlerle giderilebilecek bir sorun olarak görüldüğünü ortaya koymaktadır. Bu durum velilerin güvenli oyun bahçesinin hangi özellikleri taşıması gerektiği konusunda öğrenme gereksinimleri olduğunu ortaya koymaktadır.

Okul bahçesinin güvenli olması için velilerin yaklaşık yarıya yakını bir şey yapamayacağını belirtirken, yarıya yakını ise katkı yapma eğiliminde olduğunu belirtmektedir. Bu eğilim, okul bahçesinin güvenli hale getirilmesi çalışmalarına veli katkısı sağlanarak çalışmaların bir toplum kalkınması çalışması dönüşürülebilmesi için sağlam bir zemin olarak değerlendirilebilir. Yapılan bazı araştırmalarda, okullarda veli katılımının öğrencilerin akademik başarılarında olumlu sonuçları belirtilmiştir. Örneğin, Shannon, Patricia ve Joyce (2007) tarafından yapılan araştırmada, aile ve toplumun okullara katılımı; öğrencilerin akademik başarılarında, okula daha iyi devam etmelerinde ve gelişmiş okul programları ve kalitesindeki ilerlemelerle çok güçlü bir şekilde bağlantılı olduğunu belirtmişlerdir.

Velilerin yaklaşık yarısı okul tuvaletlerinin temizliğini yeterli bulmamaktadır, yaklaşık dörtte biri de bu konuda bir fikre sahip değildir. Bu velilerin tuvaletlerin temiz olup olmadığı hakkında bir fikre sahip olmaması, çocuğunun tuvalet hijyenine karşı ilgisizliğini ya da yeterli bir bilgi sahibi olmadığını düşündürmektedir. Aslanargun, Avcı, Avcu, Dönmez, İpek ve Nair 'in (2004) yaptığı ve okula yönelik ilgi yetersizliklerinin sebeplerinin araştırıldığı bir çalışmada, aileler, ilgisizlik sebebi olarak eğitim düzeylerinden kaynaklanan yetersizlikleri ve bilgi gereksinimlerini ilk sırada belirtmişlerdir. Ebeveynlerin tuvaletlerin temizliği hakkında savunucu, taraftar ve ortak olabilmeleri için bu konu hakkında bilgilendirilmeleri gerekir. U.K. National Bog (Derby City Bog) Standartlarına göre 5 yaşın üzerindeki her 15 kız ve her 15 erkek öğrenci için bir tuvalet bulunması uygun bulunmuştur. Yine U.K. National Bog (Derby City Bog) Standartlarına göre ilköğretim okullarında tuvaletler, öğrenci sayısı tuvalet başına 25 ve daha az öğrenci için günde en az iki kez temizlenmelidir (U.K. National Bog Standartları, 2009). Araştırmacının gözlemleri sonucu, ilköğretim okullarının tamamına yakınında kız ve erkek öğrenci tuvaletlerindeki kabin sayısının yeterli olmadığı tespit edilmiştir. Ortalama olarak kız ve erkek öğrenci tuvaletlerinde, bir tuvalet kabinine 50'nin üzerinde öğrenci düştüğü görülmüştür. Türkiye'de yapılan diğer başka araştırmalarda kabin sayısı yetersizliğini ortaya koymaktadır. Aydoğdu (2007) tarafından yapılan araştırmada, okulların %66,7'sinde kız öğrenci tuvaletlerindeki kabin sayısı yetersiz sayıda belirlenmiştir. Antalya'da yapılan araştırmada okulların % 64,2'sinde (Baharlı ve Dönmez,1998), Ankara'da yapılan benzer bir araştırmada ise, % 29,6'sında öğrenci tuvaletlerinin standartlara uygun olmadığı ve yetersiz olduğu belirtilmiştir (Polat, 1998).

Okul tuvaletlerini güvenli bulmayan velilerin büyük çoğunluğu (% 73,8) öğretmenlerin öğrenciye tuvalet eğitimi vermesi gerektiğini, yaklaşık 1/5'i de tuvaletleri kontrol ederek okul yönetimiyle paylaşmasını beklemektedirler. Bir başka deyişle temiz öğrenci tuvaletleri için öğretmenlerden asıl beklenti öğrencilere tuvalet eğitimi vermeleridir.

Araştırmaya katılan velilerin yarısı çocuklarının okulundaki sınıf ve koridor temizliğini yeterli bulduğunu belirtirken, yaklaşık üçte biri sınıf ve koridordaki temizliğin yetersiz olduğunu; yaklaşık dörtte biri de bu konu ile ilgili herhangi bir bilgisi olmadığını belirtmiş ya da cevap vermemiştir. sınıf ve koridorların temizliğinin yetersiz bulunmasının başta gelen nedeni sınıfların kalabalık olması ve yeterli temizlik yapılmamasıdır. Sınıf ve koridor temizliğinin yeterli olması için kendilerine çocuklarını bu konuda eğitime ve maddi destekte bulunma sorumluluğu yüklüyorlar, ayrıca bu konuda okul yönetimini etkileyecek önlemler öneriyorlar. Veliler, okulun sınıf ve koridor temizliğini yeterli hale getirmek için okul yönetimlerden havalandırma, temizlik sıklığı ve temizlik görevlilerinin denetlenmesini; öğretmenlerden çocukları bu konuda eğitmesini ve yönetimi uyarmasını; Milli Eğitim Bakanlığı'ndan ise temizlik personelini ve bütçesini artırmasını bekliyor.

Velilerin yaklaşık dörtte birinin kantinde satılan yiyecekleri sağlıklı bulması, onların sağlıklı besin konusunda öğrenme gereksinimleri olduğu anlaşılmaktadır. Çünkü araştırmacının gözlemlerine göre okul kantinlerinde simit, poğaça ve börek gibi yiyecek ürünleri açıkta satılmaktadır. Ayrıca, çikolata, hamur işleri, şekerleme, gazoz ve cips tarzı yiyecekler; satıldığı gözlemlenmiştir. Okul kantinlerinde büyük oranda besin değeri düşük ve sağlığa zararlı ürünler satıldığı söylenebilir. Çalışmalarda, açıkta satılan ürünlerin sağlığa zararlı olduğu belirtilmektedir (Murnan, Price, Telljohann, Dake ve Boardley, 2006). Örneğin, 2002 yılında UNESCO, her yıl yaklaşık 5500 çocuğun bakteri içeren gıda tükettikleri için yaşamını yitirdiğini ortaya çıkarmıştır. E. Coli bakterileri, çocuklarda çok tehlikeli olabilen ishal ve böbrek yetmezliğine sebep olan başlıca etmendir.

Okullarının kantininde satılan yiyecekleri sağlıklı bulup bulmadıklarına ilişkin görüşlerinin velilerin eğitim düzeylerine göre farklılaşmasının anlamlı olup olmadığını yoklamak için ki kare testi yapılmıştır. Bunun sonucunda eğitim düzeyi ile okulun kantininde satılan yiyecekleri sağlıklı bulup bulmama arasında .05 düzeyinde anlamlı bir farklılık bulunmuştur.

Veliler okul kantinlerinde satılan yiyecekleri sağlıklı bulmasının temel nedenleri olarak kantincilerin hassasiyetlerine olan inanç ve denetimler olduğunu belirtmektedir. Okul kantininde satılan gıdaları sağlıklı bulmamanın en önemli nedenleri olarak sırasıyla doğal olmayan, hazır, ucuz ve kalitesiz ürünler satılması ile kantincilerin temizlik alışkanlıklarına güvensizlik başta geliyor. Veliler, yöneticilerden sağlıksız ürün satışını yasaklama ve kendileriyle işbirliği yapmasını; öğretmenlerden çocukları bilgilendirmesini ve kantinlerin denetimine katılmalarını; MEB'den ise velilerin tamamına yakını daha katı koşullar ve daha fazla denetim beklemektedirler. Başka araştırmalarda da ebeveynlerin aynı görüşte olduğu görülmektedir. Örneğin, Ohio'lu ebeveynlerin % 64,1'i okul kantinlerinde çikolata, cips ve meşrubat satmamasının önemini belirtmiştir (Murnan, Price, Telljohann, Dake ve Boardley, 2006). Ohio'lu ebeveynlerin görüşleri, bu araştırmaya katılan ebeveyn görüşüyle hemen aynıdır. Ohio'lu ebeveynlerin % 69,8, sağlıklı beslenmenin faydalarını öğretmede, öğretmenin rolünün önemli olduğunu düşünmektedir. Ohio'lu ebeveynlerin görüşleri, Manavgat'ta yapılan araştırmaya katılan ebeveynlerin görüşlerini destekler görünmektedir.

Extended Abstract

Introduction

Schools are the institutions in which there are approximately 20 million school-age children (pre-school education, primary education and secondary education) that constitute a significant rate of the population of our country (Ministry of National Education, 2011). Schools which meet the educational requirements of social and economic environment are one of the most important elements of the education system in a society. The main function of the schools in the education system is to make students gain the desired behaviors through legislations or curriculum programs and to organize the environment in the necessary way in order to be able to reach this goal (Taymaz, 2003). The first article of the Primary Education and Education Law numbered 222 defines the primary education as an institution which serves for the students to develop themselves physically, mentally and morally.

When the educational statistics are analyzed, it can be seen that schools and the parents of the students has mainly focused on the mental development aspect, or the academic achievement in other words, which is one of these functions. In the year of 2011, the number of private teaching institutions (dershanes) was higher than the number of general high schools, 4,193 private teaching institutions against the 3,357 general high schools. While the number of private teaching institutions was 1864 in 2001, this number increased 2,24 times and reached 4,193 in the year of 2011 (Ministry of National Education, 2011). It can also be seen that 68,13% (3,051,05TL) of the expenditure that the parents made for their children in primary schools (4,478,18) consists of the payments for private lessons, courses and private teaching institutions (Kahveci, 2009). When the fact that more than half of the private expenditures per student is made for courses, private teaching institutions and study centers is taken into consideration, the extent to which the parent spend their money for their children to prepare them for such exams as OKS/SBS becomes clear. It is stated that this amount of money even rises 50 percent when it comes to the high-income groups of the society.

One of the factors that is observed to have an effect both on the academic achievement of the students and their moral and physical developments which are the other responsibilities of the schools is social health. In this article, physical school environment is studied which is one of the main components that constitute the social health (Adler, 1994; Low, Low, Baumler & Huynh, 2005; U.S. Department of Health and Human Services, 2000; U.S. Department of Health and Human Services, 2009; WHO, 2009).

Healthy school environment, or suitability of the physical environment of the schools in other words, is necessary to raise healthy students. The school environment affects the health, security, behaviors and habits, working and learning productivity of the students and the employees of the school. Since students and school personnel spend their considerable amount of time at schools, the physical environment of the school should be safe, it does not have any kind of elements that can threaten the health but it should have the required health conditions which develop positive health behaviors (Sur & Uz, 1994). American School Health Association anticipate a school environment which is tobacco, drug and violence free. It also suggests that school buildings should be organized in a way that the disabled individuals can use them; heating, air conditioning, lightening and sound isolation should be appropriate; and water, air and the other environmental elements can be controlled (Ku Band & Steel, 1995).

A healthy physical environment is a clean and safe environment which helps to avoid physical injuries and diseases and helps actions to develop health conditions. Everywhere that is used for coming and going to schools is included in this environment and it deals with such issues as providing security,

preventing the injuries, minimizing the possibility of being affected by the toxic substances, preventing overcrowding, cleanliness, lightening, clean drinking water, using the wash rooms, large playground and protecting the playground (woodlands or crowded territories), using the recycling opportunities, noise, fresh air and other environmental standards (Spurrell, 2006).

Problems arising from the physical environments of the schools affect the learning capacities of the children and school health significantly (Juszczak, 1999). The possibility of students who continue their education with a positive physical environment to use tobacco, alcohol and drugs, unintentional injuring or experiencing the academic failure is relatively lower (Jones, Axelrad & Wendy, 2007). The rapport and the studies suggest evidences which indicate that students learn better when they are healthy (Leger, 1999). Therefore; the place where the school will be built, how it will be designed and carried out along with the decisions about practicing the regulations and programs related to the physical school environment is in a close relationship with the potential learning and health of the children (Jones, Axelrad & Wendy, 2007).

It has been found out that physical environmental conditions of the schools are insufficient according to the results of several studies that are made in Turkey. According to the results of these studies, (Aydoğdu, 2007; Babayiğit, Bakır, Tekbaş, Oğur, Kılıç & Hasde, 2010; Karabayır, 2004; Polat, 1998; Topçu, 1978), it can be said that most of the primary schools in Turkey are insufficient in terms of physical environment health not only in the past but also at the present time; and this insufficiency continue to exist in spite of the time elapsed. Problems arising from the physical environments of the schools affect the learning capacities of the children and school health significantly is a determination which has been made a long time ago (Juszczak, 1999).

Method

Research Design

The research which tries to determine the existing conditions of the schools in terms of the physical health and the learning requirements of the parents related to this issue taking the opinions of the parents into consideration who have a child having an education at the state primary schools under the Ministry of National Education in Manavgat district of Antalya is a descriptive study to identify the existing situation and it has been carried out taking the surveying model as a basis. Surveying model is a research approach which aims to describe a situation which has existed both in the past and at the present time as it is (Karasar, 1999).

Participants

The population of this research includes parents who have children at the state primary schools under the Ministry of National Education which are within the boundaries of Manavgat district municipality in Antalya.

There are 10 public primary schools in the population of this research. There are 13.928 parents in these public primary schools (Ministry of National Education, 2011). 384 parents of the students are included in the sampling of this research taking the neighborhoods and the places of the schools into account after defining the research population. "Stratified sampling" method has been used while forming the parents sampling. With this aim, the rate of every school in terms of the number of the students within the total amount has been found out and samples are taken from each school in accordance with this rate (Büyüköztürk, Çakmak, Akgün, Karadeniz & Demirel, 2010, p. 85-86). The sampling has been carried out with the help of disproportionate element sampling approach giving importance to the sampling to include parents of the students from different classes.

The sampling size has been determined making use of the theoretical sampling size charts for different populations. The sampling size for the parents of the students has been decided from this chart. It can be seen that 384 people can represent the subpopulation of 13.928 parents when the sampling size is taken as a basis for 95% confidence level and 5% deviation ratio in the chart (Balci, 2005). The number of parents that will be included in the sampling has been decided to be 384 taking this criterion into consideration. The number of parents that will be included in the sampling at each school has been decided by calculating the rate of the parents within the total number of the parents in all of the schools.

The number of parents that will be included in the sampling has been determined by means of the random stratified sampling method in line with the number of students within the research population taking the student lists from the schools. While 384 parents were planned to be included in the research sampling, the number of people who participated in the surveys was 349 (90,88 %). When the distribution of the respondents among the schools was analyzed, it was seen that 35 parents of the students did not complete the surveys and these surveys were not taken into account.

Instrument

A survey has been developed by the researcher with the aim of determining the opinions of the parents related to the physical health of the primary schools who have a child at the public primary schools under the Ministry of National Education which are within the boundaries of Manavgat district municipality in Antalya.

Questions about “the physical school environment” were prepared depending on the “Physical School Environment, a Necessary Compound of the Health Developing Schools” of World Health Organization (WHO), “Prioritizing the 31 Criteria for the sufficiency of School Buildings” (Earthman, 2004), School Health Policies and Program Studies (Centers For Disease control and Prevention, 2006), (U.K. National Bog Standard, 2009). The outline of the survey was presented to the experts and their opinions were asked*. In line with the opinions of the experts, some of the items on the survey were written again taking such principles as comprehensibility, clarity, suitability to the Turkish spelling rules into consideration. Therefore, the survey draft became ready to be used for the preliminary practice. The survey includes questions of which answers are yes, no, I do not know and open-ended.

The draft inquiry form was submitted to the specialists for coverage and facial validity evolution. The draft was rearranged in terms of life-long learning and adult education, education management policy according to the opinions of specialist in the field of research and measurement evolution. Moreover, opinion of a group of parent was taken into consideration. Along with the specialists’ opinion, some expressions were rewritten due to some principles such as comprehensibility, distinctiveness, and grammar rules. Therefore, draft scale was prepared for preliminary application.

A preliminary inquiry application was conducted to measure validity and reliability of the parent emotional support. The preliminary application was applied to the schools which would not affect the schools in which the essential study would be carried on. An inquiry form was distributed to 33 parents whose children were attending to the public primary schools; and then these 33 responding were taken into consideration.

The inquiry form was re-evaluated for conceptual validity by the specialist persons (face validity) (Balci, 2005). According to this evaluation result, few of the expressions were dismissed while some other was being added into the inquiry; some expressions were amended due to the suggestions of specialists so as to give the final form to the inquiry form.

The draft inquiry form was re-arranged based on the opinions of the specialist in the areas of life-long learning and adult education, education management and policy, research and statistics; and opinions of a group of parents were taken into consideration as well.

It was planned to collect data through interviews. For this application, an inquiry form copy and a copy of permission taken from the city directorship of national education was left to the school directorships. The appointments for the interview process with the parents were determined over telephone calls for dates of 21st June and 6th September 2010; and the interview was conducted with the parents who came to the school on designated dates. For parents who were not able to come to the school, a field visit was arranged to interview them in their house or in the place found appropriate by them. The inquiry was applied as an interview. After relevant explanation, student parents were asked to fill out the inquiry form.

Data Analysis

Opinions of the parents that were acquired by means of survey was analyzed making use of the frequency and percentages. In addition, chi-square analysis was also made in accordance with some significant variables (for example, the educational background) which were thought to be related to the subject of the research. While making the chi-square analysis, the following rules were taken into consideration; the expected frequencies should not be zero and they should not be lower than five at the 20% of the options.

Environment, buildings, gardens, classrooms and hygiene of the corridors of the schools, school toilets, and nutrition and school canteens were analyzed by means of this measuring tool. Answers such as yes, no, I do not know were asked to be given to the questions on the measurement tool. Open-ended questions were also included in this section.

Results

-It was understood that parents were in need of learning about the features that a safe playground should have.

-Almost half of the parents who do not find the school garden secure or safe think that the school administration should separate the playground for students who are in 5th grade or lower and who are in 6th grade or upper. The rest of the parents think that it is necessary to increase the safety measurements such as keeping a security guard around while students enter and leave the schools, taking care of the children when they are at the garden of the school, increasing the controls or keeping a policeman in plain clothes around. These results indicate that physical conditions that can cause an accident or an injury are not perceived as a security problem but parents rather think of problems that can be prevented by taking administrative or security measures.

-Almost half of the parents think that the school toilets are not cleaned enough while 26% of the parents do not have any opinion related to this issue. The parents expect teachers to give toilet training to the students in order to make them keep clean the toilets.

-Almost half of the parents found the foods that are sold in the school canteen healthy so that it indicates that the parents are in need of learning about the healthy foods.

-69,8% of the parents think that teachers have a significant role in terms of teaching the benefits of the healthy nutrition.

Discussion, Conclusion & Implementation

More than half of the parents find the gardens in which children play games safe. On the contrary, it has been seen that the school garden area per student is very insufficient in almost every school and the school garden floor is covered with materials that are not appropriate for children to play according to the observations of the researcher. This situation indicates that school gardens are not appropriate for children to play in almost all of the schools at which the research was carried out. It is because concrete, asphalt or the other hard surface materials should not be directly under the playground toys. Playgrounds are not considered as grass or soil conservatory coverings. Good surface materials are sand, gravel (flat, round stones as small as peas), wood shavings (hogged trees) and synthetic surface (U.S. Consumer Product Safety Commission, 2008). It has been determined that school garden playgrounds do not meet the requirements of school environment health criteria in almost all of the primary schools. In fact, this situation is understood to be a common problem within the whole country. For instance, it was understood from the research which was carried out by Demirel in Isparta in 2003 that in 64,9% of the schools, the area per each student is insufficient. Additionally, according to the research that was carried out by Aydoğdu (2007) in Sivas showed that approximately one third of the school gardens do not meet the standard requirements. However, children develop, learn and improve themselves by playing games. While the schools provide an opportunity for the children to play games, they also prepare a social atmosphere at the same time. Therefore, children learn how to follow the rules, share, take responsibility and cooperate by means of the social relations that they are involved in while they are playing games (Morrison, 2002).

Almost half of the parents who do not find the school garden secure or safe think that the school administration should separate the playground for students who are in 5th grade or lower and who are in 6th grade or upper. The rest of the parents think that it is necessary to increase the safety measurements such as keeping a security guard around while students enter and leave the schools, taking care of the children when they are at the garden of the school, increasing the controls or keeping a policeman in plain clothes around. These results indicate that physical conditions that can cause an accident or an injury are not perceived as a security problem but parents rather think of problems that can be prevented by taking administrative or security measures. This situation indicates that parents are in need of learning about the features that a safe playground should have.

While almost half of the parents have stated that they cannot do anything in order to make the school garden safer, the other half states that they tend to contribute. This tendency can be considered as a strong basis for transforming the related works to make the school gardens safer into a social development work by providing the contribution of the parents to these works. In some researches, it was stated that contributions and participations of the parents have a positive effect on the academic achievements of the students. For example, a research conducted by Shannon (2007) showed that contributions of the families and societies to the schools have strong connections with the academic achievements of the students, providing active participation of the students and developments related to the school programs and quality.

Almost half of the parents do not find the cleaning of the toilets sufficient, almost one fourth of them do not have any opinions about this issue. The fact that the parents do not have any information whether the toilets are clean or not indicate the indifference of the parents to the toilet hygiene of their children or they lack the required information about this issue. The research conducted by Aslanargun, Avcı, Avcu, Dönmez, İpek, and Nair (2004) with the aim of having a look at the reasons of the indifference of the parents towards the schools showed the insufficiency arising from the education levels of the parents and their information requirements at the first place as the reason of the insufficient interest. The parents are required to be given information about the cleanings of the toilets in order to make them defender and partners related to this issue. According to the U.K National Bog (Derby City Bog) standards, there should be a toilet for 15 female and 15 male students who are above 5. In addition, according to the U.K National Bog (Derby City Bog) standards, toilets at the primary schools should be cleaned at least two times in a day for every 25 or less students (U.K National Bog

Standards, 2009). According to the results of the observations of the researcher, the number of the toilet cabins in the male and female students' toilets is not enough at almost all of the primary schools. It was seen that approximately 50 students use one toilet cabin averagely. Other different researches conducted in turkey also show the insufficiency of the number of the toilet cabins. The research carried out by Aydoğdu (2007) indicated that the number of toilets cabins at 66,7% of the schools for female students is not sufficient. It is stated that the student toilets do not meet the standard requirements at 64,2% of the schools in Antalya according to a research conducted in Antalya (Baharlı & Dönmez, 1998) and according to a similar research carried out in Ankara (Polat, 1998), 29,6 of the student toilets do not meet the standard requirements in Ankara.

The majority of the parents who do not find the school toilets safe (73,8%) expect teachers to give toilet training to the students and approximately 1/5 of them expect teachers to control the toilets and share their observations with the school administrators. In other words, the main expectation of the parents from the teachers to provide a toilet training for their children. Half of the parents who participated in the research stated that they find the cleaning of the classrooms and the corridors sufficient, approximately one third of them stated that cleaning of the classroom and corridors is not sufficient; and approximately one fourth of them stated that they do not have any knowledge about this issue or they did not give any answers for such questions. The main reason why the cleaning of the classrooms and corridors is not found sufficient is that the classrooms are very crowded and they are not cleaned enough. They are willing to take the responsibility of giving the necessary education and the support to their children and they suggest some precautions to be taken by the school administration for the cleaning of the classrooms and corridors. The parents expect the school administrators to control the air conditioning, frequency of the cleanings, the care takers and they expect teachers to educate their children related to this issues, warn the school administrators, and they expect the Ministry of National Education to raise the budget for the cleaning personnel.

The fact that the one fourth of the parents find the foods that are sold in the canteens show the necessity for learning the healthy nutrition. It is because, such foods as bagels or pastries are sold without packages in the canteens according to the observations of the researcher. In addition, it is observed that junk foods such as chocolate, sweets, candies, potato chips and pastries are sold in the school canteens. Such unhealthy foods can be very dangerous for the children as coli bacillus can be very dangerous for the children and they can cause diarrhea and renal or kidney failure.

Chi-square test was carried out in order to be able to see whether the differences depending on the education levels of the parents are meaningful or not related to the opinions of them about the healthiness of the foods that are sold in the canteens. As a result, 0.5 level of difference between the education level of the parents and their opinions about the healthiness of the foods that are sold in the canteens was found.

The main reason why the parents of the students find the foods that are sold in the canteens healthy is that they believe in the sensibility of the canteen personnel and the controls related to them and the main reasons why parents do not find the foods that are sold in the canteens healthy are respectively selling unnatural fast-food and poor quality foods and the lack of confidence in the cleaning habits of the canteen personnel. Parents expect the school administrators to prohibit the selling of unhealthy foods and cooperation with the parents; they expect teachers to give information about the healthy nutrition to their children and participate in the controlling process of the canteens; and they expect more controlling and stricter rules from the Ministry of National Education. In other researches, it can be seen that parents share more or less the same opinions. For example, 64,1% of the parents from Ohio think that it is important that junk foods such as chocolates, potato chips and beverages should not be sold at the schools (Murnan, Price, Telljohann, Dake & Boardley, 2006). The opinions of the parents from Ohio is more or less the same with the opinions of the parents who participated in this research. 69, 8% of the parents from Ohio think that teachers have a significant role for teaching the benefits of the healthy nutrition to the students. The opinions of the parents from Ohio seem to be supporting the opinions of the parents who participated in the research which was carried out in Manavgat.

Kaynakça

- Adler, N.E. (1994). Socio economic status and health: The challenge of the gradient. *American Psychologist*, 49(1), 15-24.
- Aslan, G. (1994). *İlkokul öğrencilerinin başarı ve başarısızlıklarında aile faktörü*. Unpublished master's thesis, Hacettepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Aslanargun, E., Avcı, H., Avcu, A., Dönmez, S. A., İpek, K., & Nair, E. (2004). *Velilerin okula yönelik ilgi yetersizliklerinin sebepleri*. Bilecik: Pazaryeri İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü Yayınları.
- Aydoğdu, N. (2007). *Sivas il merkezindeki ilköğretim okullarında fiziksel çevre koşullarının değerlendirilmesi*. Unpublished master's thesis, Cumhuriyet Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Sivas.
- Ayers, D. F. (2011). A critical realist orientation to learner needs. *Adult Education Quarterly*, 6 (4), 341-357.
- Babayiğit, M. A., Bakır, B., Tekbaş, Ö. F., Oğur, R., Kılıç, A. & Hasde, M. (2010). Ankara Keçiören ilçe milli eğitim müdürlüğü'ne bağlı ilköğretim okullarının çevre sağlığı standardına uygunluk durumunun değerlendirilmesi. *Türkiye Halk Sağlığı Dergisi*, 8 (1), 19-29.
- Balcı, A. (2005). *Sosyal bilimlerde araştırma yöntem, teknik ve ilkeler*. Ankara: Pegem A yayıncılık.
- Büyüköztürk, Ş., Çakmak, E. K., Akgün, Ö. E., Karadeniz, Ş. & Demirel, F. (2010). *Bilimsel araştırma yöntemleri*. Ankara: Pegem Akademi.
- Centers For Disease control and Prevention. (2006). *Components of coordinated school health*. Retrived September 25, 2010, from <http://www.cdc.gov/healthyyouth/cshp/components.htm>
- Demirel, R. (2003). *Isparta il merkezindeki ilköğretim okullarında okul sağlığı araştırması*. Unpublished dissertation thesis, Süleyman Demirel Üniversitesi, Tıp Fakültesi Halk Sağlığı Anabilim Dalı, Isparta.
- Eroymak, Y. (1997). *İlköğretim okullarında velilerin okul yönetimine katılımları*. Unpublished master's thesis, Dokuz Eylül Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İzmir.
- Earthman, G. I. (2004). *Prioritization of 31 criteria for school building adequacy*. Retrieved January 5, 2011, from http://www.schoolfunding.info/policy/facilities/ACLUfacilities_report1-04.pdf
- Jones, S. E., Axelrad, R. W. & Wendy A. (2007). Healthy and safe school environment, part II, physical school environment: Results from the school health policies and programs study 2006. *The Journal of School Health*, 77(8), 544-556.
- Juszcak, L. (1999). Okul temelli sağlık hizmetleri. *Okul Sağlığı Kongresi Bildiri Kitapçığı*, 5-6.
- Kahveci, S. (2009). *Orta öğretim kurumlarına geçiş sisteminde uygulanana sınavların ailelere maliyetinin ailelerin toplam eğitim harcamaları içindeki payı*. Unpublished master's thesis, Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Karabayır, E. (2004). *Okul yöneticilerinin okul sağlığını algılamaları ve hizmetiçi eğitim ihtiyaçlarının belirlenmesi*. Unpublished master's thesis, Marmara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Karasar, N. (2009). *Bilimsel Araştırma Yöntemi*. Ankara: Nobel Yayıncılık.
- Ku Band, J. & Steel, S.A. (1995). *School health*. C. M. Smith, F. A. Maurer, W.B. Saunders & C. Philadelphia (Eds), *In community health nursing theory and practice*. Bowie: Maryland.
- Leger, I. H. St. (1999). The opportunities and effectiveness of the health promoting primary school in improving child health—A review of the claims and evidence. *Health Education Research*, 14 (1), 51-69.
- Low, M. D., Low, B. J., Baumler, E. R. & Huynh, P. T. (2005). Can education policy be health policy? Implications of research on the social determinants of health. *Journal of Health Politics, Policy and Law*, 30(6), 1131- 1162.
- Milli Eğitim Bakanlığı (2003). *İlköğretim kurumları yönetmeliği*. Ankara: Milli Eğitim Basım Evi.

- Milli Eğitim Bakanlığı (2011). *Milli eğitim istatistikleri örgün eğitim 2010-2011*. Ankara: Milli Eğitim Basım Evi.
- Murnan, J., Price, J. H., Telljohann, S. K., Dake, J. A. & Boardley, D. (2006). Parents' perceptions of curricular issues affecting children's weight in elementary schools. *Journal of School Health, 76 (10)*, 502-511.
- Polat, H. (1998). *Ankara merkez ilçelerindeki okulların çevre sağlığı yönünden incelenmesi*. Unpublished dissertation thesis, Hacettepe Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Taymaz, H. (2003). *Okul yönetimi*. Ankara: Pegem yayıncılık.
- Shannon, M., Patricia, D. & Joyce, E. (2007). Family and community involvement in schools: Results from the school health policies and programs study 2006. *The Journal of School Health, 77 (8)*, 567-579.
- Sur, H. & Uz, M. H. (1994). *Okullarda çevre sağlığının değerlendirilmesi: Bir kontrol listesi önerisi*. Retrived April 16, 2008, from http://66.102.9.104/search?q=cache:uP8e6DsnmaMJ:ww.sabem.saglik.gov.tr/Akademik_Metinler/goto.aspx%3Fid%3D1594+okul+%C3%A7evre+sa%C4%9F%4%B1%4%9F%4%B1&hl=tr&ct=clnk&cd=3&gl=tr&lr=lang_tr
- Spurrel, J. (2006). *Comprehensive school health, the social determinants of health and the health status of children*. Unpublished master's thesis, Brock Üniversty, Applied Health Sciences, Canada.
- T. (1978). *Etimesgut sağlık ocağı bölgesinde bir okul sağlığı çalışması*. Unpublished dissertation thesis, Hacettepe Üniversitesi, Tıp Fakültesi Halk Sağlığı Anabilim Dalı, Ankara.
- TÜİK. (2010). *Nüfus istatistikleri*. Retrived June 18, 2011, from http://www.tuik.gov.tr/VeriBilgi.do?tb_id=39&ust_id=11
- U.S. Department of Health and Human Services. (2000). *Healthy people 2020 draft. Determinants of health*. U.S. Government Printing Office. Retrived December 20, 2010, from <http://www.healthypeople.gov/2020/about/DOHAbout.aspx>
- U.S. Consumer Product Safety Commission. (2008). *Public playground safety handbook. Saving lives and keeping families safe*. Retrived February 20, 2009, from <http://www.cpsc.gov/cpsc/pub/pubs/325.pdf>
- U.S. Department of Health and Human Services. (2009). *Healthy people 2020 draft. determinants of health*. U.S.Government Printing Office. Retrieved December 20, 2010, from <http://www.healthypeople.gov/2020/about/DOHAbout.aspx>
- U.K. National Bog Standard. (2009). *Derby city healthy schools*. Bog standard award school toilets matter. Retrieved May 12,2009, from <http://localinnovation.idea.gov.uk/idk/aio/8496558>
- U.K. (2010). *Derby city healty schools bog standard award school toiletts matter*. Retrived October 10, 2009, from <http://www.localinnovation.idea.gov.uk/idk/aio/8496558>
- WHO. (2009). *The physical school environment an essential component of health promoting school. The World Health Organization's Information Series on School Health Document 2*. Retrived August 22, 2009, from http://www.who.int/school_youth_health/media/en/physical_sch_environment_v2.pdf

